

2021-2022 навчальний рік

Міністерство освіти і науки затвердило методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти. Відповідний наказ і текст рекомендацій оприлюднено [на сайті МОН](#).

Методичні рекомендації окреслюють підходи оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти в умовах особистісно зорієнтованого і компетентнісного навчання.

Однією з ключових змін в оцінюванні є підхід до вираження оцінки. На заміну узагальненій бальній оцінці навчальних досягнень учнів з предмета/курсу запропоновано використовувати вербальну оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу, яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати і рівень результату навчання.

Так, рекомендації запроваджують поняття вербальної оцінки (оцінювальне судження) та рівневої оцінки (оцінювальне судження із зазначенням рівня результату). Вербальну і рівневу оцінку можна виражати як усно, так і письмово. Рівень результату навчання рекомендовано визначати з урахуванням динаміки його досягнення та позначати буквами – «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В).

Результати оцінювання особистісних надбань учнів у 1-4 класах рекомендовано виражати вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах – вербальною оцінкою, у 3-4 класах – або вербальною, або рівневою оцінкою за вибором закладу.

Рекомендації також містять Орієнтовну рамку оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів. Вона дозволяє забезпечити об'єктивність і точність результату оцінювання і покликана допомогти формувати оцінювальні судження та визначати рівень результату навчання.

Водночас заклад може розробляти і фіксувати загальні положення щодо оцінювання результатів навчання учнів у освітній програмі та конкретизувати їх у частині положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти. Особливості організації оцінювання в певному класі можуть ініціюватися вчителем і бути затвердженими на засіданні педагогічної ради закладу.

У рекомендаціях наголошено, що оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учня/учениці та його/її батьків (або осіб, що їх замінюють).

Відповідно до Державного стандарту початкової освіти, отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів здійснюють у процесі:

- **формування оцінювання, мета якого – відстеження особистісного розвитку учнів й опанування навчального досвіду;**

- підсумкового оцінювання, мета якого – співвіднести навчальні досягнення учнів з обов'язковими/очікуваними результатами навчання, визначеними Держстандартом або освітньою програмою.

Рекомендовано враховувати, що формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у школі і триває постійно. Для ефективності формувального оцінювання рекомендовано дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час його організації:

1. формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей;
2. визначення разом з учнями критеріїв оцінювання;
3. формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання;
4. створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія);
5. коригування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання.

Об'єктом підсумкового оцінювання є результати навчання учнів за рік. Під час такого оцінювання рекомендовано зіставляти навчальні досягнення учнів з очікуваними результатами навчання, визначеними в освітніх програмах закладів з урахуванням Орієнтовної рамки оцінювання.

Основою для підсумкового оцінювання можуть бути результати виконання тематичних діагностувальних робіт, записи оцінювальних суджень про результати навчання, зафіксовані на носіях зворотного зв'язку з батьками, спостереження вчителя у процесі формувального оцінювання. Підсумкову оцінку за рік рекомендовано визначати з урахуванням динаміки досягнення того чи іншого результату навчання.

Нагадаємо, 75-ти модельним навчальним програмам для базової середньої освіти надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Матеріал взято із сайту МОН

Детально ознайомитися з Методичними рекомендаціями щодо оцінювання навчання учнів 1-4 класів можна за посиланням:

<https://mon.gov.ua/ua/news/zatverdzheno-metodichni-rekomendaciyi-shodo-ocinyuvannya-rezultativ-navchannya-uchniv-1-4-klasiv>

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів 5-11 класів

Оцінювання навчальних досягнень учнів основної школи здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу МОН України від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти»).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та ін.).

Оцінювання навчальних досягнень учнів старшої школи здійснюється за 12-бальною системою(шкалою), відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 № 329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти».

- Критерії навчальних досягнень учнів з математики
Критерії навчальних досягнень учнів з трудового навчання
- Критерії навчальних досягнень учнів з інформатики
- Критерії навчальних досягнень учнів з біології
- Критерії навчальних досягнень учнів з географії
- Критерії навчальних досягнень учнів з природознавства
- Критерії навчальних досягнень учнів з хімії
- Критерії навчальних досягнень учнів з фізики та астрономії
- Критерії навчальних досягнень учнів з правознавства
- Критерії навчальних досягнень учнів з історії
- Критерії навчальних досягнень учнів з економіки
- Критерії навчальних досягнень учнів з української мови
- Критерії навчальних досягнень учнів з іноземної мови
- Критерії навчальних досягнень учнів з літератури
- Критерії навчальних досягнень учнів з основ здоров'я
Критерії навчальних досягнень учнів з фізичної культури

2020-2021 навчальний рік

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти і науки України

від 16.09.2020 № 1146

Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи

Метою Методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів третіх і четвертих класів Нової української школи (далі – Методичні рекомендації) є визначення основних підходів та орієнтовних вимог до оцінювання результатів навчання учнів третіх та четвертих класів, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 № 87 (зі змінами).

Для учнів третіх та четвертих класів НУШ застосовується формувальне та підсумкове (тематичне, семестрове та річне оцінювання).

Важливу роль у формувальному та підсумковому оцінюванні відіграють критерії, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом початкової освіти до другого циклу навчання (3-4 класи), й очікуваних результатів, зазначених в освітній програмі закладу загальної середньої освіти (модельних навчальних програмах).

Об'єктами формувального оцінювання є як процес навчання учнів, зорієнтований на досягнення визначеного очікуваного результату, так і результат їх навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;

аналізу портфоліо учнівських робіт, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;

самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;

оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;

застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

У третьому та четвертому класах рекомендуємо дотримуватись алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання та використовувати інструментарій формувального оцінювання, запропонований у методичних рекомендаціях щодо орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.08.2018 № 924).

Орієнтовні вимоги до педагогічного спостереження, учнівського портфоліо, само- та взаємооцінювання викладено у наказі Міністерства освіти і науки України від 27.08.2019 № 1154.

Результати формувального оцінювання відображаються в оцінних судженнях учителя/учнів/батьків, що характеризують процес навчання та досягнення учнів.

Оцінні судження вчителя мають бути об'єктивними, конкретними, чіткими, лаконічними, доброзичливими, слугувати зразком для формулювання оцінних суджень учнями. В оцінному судженні відображають прогрес учнів та поради щодо подолання утруднень, за їх наявності, у досягненні очікуваних результатів навчання відповідно до програмових вимог.

Підсумкове оцінювання (тематичне, семестрове і річне) у третіх та четвертих класах здійснюється за рівневою шкалою, а його результати позначаються словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)».

Орієнтовні вимоги до оцінювання результатів навчання учнів третіх-четвертих класів за вищезазначеними рівнями наведено в додатку до цих Методичних рекомендацій (додаток 1).

Підсумкове тематичне оцінювання здійснюється за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених на основі компетентнісного підходу, які можуть бути усними чи письмовими, у формі тестових завдань, цифровій формі (зокрема тестування в електронному форматі), комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Завдання для діагностичних робіт розробляються з урахуванням обов'язкових результатів навчання та відповідних умінь, рівні сформованості яких визначено у додатку до цих Методичних рекомендацій (додаток 1). Форми і види оцінювання, зміст завдань учитель обирає самостійно з урахуванням особливостей учнів класу.

Обсяг діагностичних робіт визначається із розрахунку прогнозованого часу на виконання окремих завдань учнями, з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів, їхньої готовності до виконання того чи іншого завдання. У третіх та четвертих класах тривалість виконання діагностичної роботи не повинна перевищувати 35 хвилин (із 40 хвилин уроку 5 хвилин – інструктаж, 35 хвилин – виконання роботи).

Періодичність проведення діагностичних робіт відображається у календарно-тематичному плані з урахуванням кількості тем у межах кожного предмета.

Письмові діагностичні роботи виконуються у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо.

Оцінювання діагностичних робіт здійснюється у відповідності до критеріїв оцінювання результатів навчання, визначених у додатку до цих Методичних рекомендацій (додаток 1).

Під час проведення підсумкового (тематичного, семестрового та річного) оцінювання визначається рівень сформованості кожного загального навчального результату, визначеного Державним стандартом початкової освіти, у відповідності до логіки та послідовності його формування згідно з навчальною програмою. Результати проведення діагностичних робіт у класному журналі не фіксуються.

Середня оцінка за тематичне, семестрове та річне оцінювання не виводиться. У журнал та свідоцтво досягнень виставляється рівень за кожен результат навчання з

навчальних предметів/інтегрованих курсів наприкінці кожного навчального семестру (триместру) та навчального року. Річним оцінюванням є результати навчання учнів за останній семестр (триместр).

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про сформованість наскрізних умінь учнів та рівні результатів їх навчання (додаток 2).

Наскрізні уміння позначаються словами: «має значні успіхи», «демонструє помітний прогрес», «досягає результату за допомогою дорослих», «потребує значної уваги і допомоги». Рівень сформованості наскрізних умінь учнів визначає учитель на основі педагогічних спостережень та аналізу учнівського портфоліо.

Під час заповнення свідоцтва досягнень вчитель може використовувати графічні позначки на власний розсуд. Документ підписують учитель і батьки (особи, які їх замінюють). Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в закладі освіти.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу «Українська мова та читання» (навчальних предметів мовно-літературної освітньої галузі)

Підсумкове оцінювання у третіх-четвертих класах з української мови та літератури, мови та літератури відповідних корінних народів і національних меншин здійснюється за результатами виконання діагностичних робіт, розроблених з урахуванням обов'язкових результатів навчання другого циклу [Державного стандарту початкової освіти](#).

Тематичне оцінювання може бути усним чи письмовим у формі тестових завдань, цифровій формі (зокрема тестування [в електронному форматі](#)), комбінованої роботи, практичної роботи, усного опитування тощо. Учитель самостійно визначає, що саме підлягає оцінюванню на певному етапі навчання і розробляє завдання для діагностичної роботи або використовує матеріали інших колег, матеріали з друкованих джерел чи інтернету. Кількість діагностичних робіт також визначається самим учителем, але обов'язково узгоджується з кількістю діагностичних робіт з інших предметів, аби уникнути емоційного перевантаження учнів.

Рекомендується передбачити тематичне оцінювання у формі комплексного тексту зі сталою структурою, завдання якого мають співвідноситися з певними результатами з усіх груп загальних результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти та відображених у свідоцтві досягнень для третього та четвертого класу відповідно.

Йдеться про такі групи загальних результатів:

взаємодіє з іншими особами усно, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях;

сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, медіатекстах та використовує її для збагачення свого досвіду;

висловлює думки, почуття та ставлення, взаємодіє з іншими особами письмово та в режимі реального часу, дотримується норм літературної мови;

досліджує індивідуальне мовлення для власної мовної творчості, спостерігає за мовними явищами, аналізує їх.

Комплексні тести бажано проводити 4 рази на рік: на 6-7 тижнях навчання, на 14-15 тижнях навчання, на 25-26 тижнях навчання, на 33-34 тижнях навчання. Використання комплексних тестів дозволяє об'єктивно відстежувати учнівський поступ і, при цьому, зменшити кількість діагностичних робіт, розглядаючи діагностичну роботу на 14-15 тижнях навчання одночасно і як роботу для тематичного оцінювання, і для семестрового оцінювання. Так само діагностична робота на 33-34 тижнях є роботою і для тематичного, і для річного оцінювання.

Комплексні тести виконуються на спеціальних бланках з друкованою основою, зберігаються ці бланки в учнівському портфоліо. Інші письмові діагностичні роботи учні виконують у зошитах для діагностичних робіт або на окремих аркушах, бланках тощо.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Іноземна мова»

Оцінювання у третіх-четвертих класах з іноземних мов здійснюється з урахуванням усіх видів мовленнєвої діяльності, однак особлива увага приділяється сприйманню мови на слух та усному мовленню. Будь-яка письмова діяльність має відбуватись на рівні слова/фрази, оскільки необхідні навички організації тексту ще не притаманні дітям цього віку та рівню мовної компетентності (відповідно до вимог Європейських рекомендацій з мовної освіти на рівні A1).

Діти молодшого шкільного віку краще справляються з простими чітко сформованими завданнями, що базуються на їх власному життєвому досвіді, зі зрозумілими інструкціями, а також такими, що не потребують тривалого обдумування чи навантаження пам'яті. Оцінювання в цілому повинно відбуватись у ситуації з низьким рівнем стресу, без страху бути покараним за помилку.

Варіативність тестових завдань має відповідати цілям оцінювання різних мовних компетентностей та вимогам на рівні A1.

Для досягнення високої ефективності оцінювання учнів третіх-четвертих класів на рівні A1 тести мають:

- враховувати когнітивний та соціальний розвиток учнів;
- відповідати освітнім цілям початкової школи та базуватись на навчальній програмі;
- розвивати використання мови за допомогою простих зрозумілих учням завдань;
- уникати оцінювання за кількістю зроблених помилок, але оцінювати за досягненнями і стараннями у виконанні того чи іншого завдання;
- враховувати вікові особливості учнів та привертати увагу дітей (наприклад, використовувати яскраві малюнки, цікаві описові завдання тощо).

- оцінювати об'єктивно і надавати зрозумілі рекомендації щодо покращення мовних компетентностей, що заохочують до подальшого опанування мови на вищих рівнях.

Для оцінювання сприймання мови необхідно звертати увагу на такі уміння учнів:

- розпізнавати імена та описи людей;
- розпізнавати імена і назви, перевіряти правопис слів;
- розпізнавати окремі слова, імена і розпізнавати детальну інформацію у прослуханому тексті;
- сприймати конкретну детальну інформацію у текстах широкої тематики;
- розпізнавати кольори, назви об'єктів та іншу конкретну інформацію.

Для оцінювання читання та письма необхідно звертати увагу на такі уміння учнів:

- співвідносити слова з їх значеннями;
- знати і використовувати функціональні фрази;
- читати і розуміти детальну інформацію і загальний зміст тексту;
- читати з розумінням фактичну інформацію, знати лексичні і граматичні конструкції;
- розпізнавати окремі слова і вирази зі схожим змістом;
- писати короткі повідомлення та передавати зміст у письмовій формі.

Для оцінювання усного мовлення необхідно звертати увагу на такі уміння учнів:

- описувати картинки короткими фразами і реченнями;
- описувати події та об'єкти з опорою на картинку.

Формат тесту має відображати часту зміну діяльності чи тестових завдань, передбачати короткі, «активні» завдання в ігровій формі, наприклад завдання з розфарбування об'єктів/предметів на картинці, співвіднесення картинки з ілюстрованим словом чи назвою предмета, обрання відповідної картинки з трьох запропонованих варіантів згідно з інструкцією тощо.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Математика»

Діагностичні роботи з математики проводяться наприкінці вивчення кожної теми. Перевагу варто надавати письмовій формі робіт, хоча з деяких тем може бути застосовано усну форму.

Зміст завдань для діагностичних робіт з математики має розроблятися з урахуванням компетентнісного підходу. Такі завдання спрямовані на перевірку володіння учнями:

- математичною грамотністю,
- уміння здійснювати системну математичну діяльність,
- уміння застосовувати математику у конкретних життєвих ситуаціях.

Завдання може мати вигляд кейса (практичної або текстової ситуації), комплексне розв'язання якого передбачатиме виконання конкретних математичних дій: обчислення усно чи письмово, розв'язання простих рівнянь, формулювання логічних висновків з математичних припущень, виконання простих математичних операцій у символній формі, складання маршрутів реальних чи віртуальних подорожей, зчитування математичної інформації з таблиць, діаграм, графіків, схем, аналіз даних тощо).

Оцінювання відбувається за кожним з умінь, які перевіряються у діагностичній роботі. Приклад бланку оцінювання наведено в додатку 3 до Методичних рекомендацій.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Для оцінювання результатів навчання учнів з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» проводяться комплексні діагностичні роботи наприкінці кожної теми, враховується сформованість елементарних умінь та навичок до спостереження, опису, дослідження, експерименту,

Найкращим форматом діагностичної роботи курсу «Я досліджую світ» є кейс (ситуація, текст), до якого пропонуються завдання, пов'язані з результатами з усіх освітніх галузей, що охоплює цей курс (обсяг інтегрованого курсу визначається освітньою програмою та відповідним навчальним планом).

Індикаторами оцінювання слугують конкретні результати навчання учнів, визначені відповідною навчальною програмою.

Діагностика навчальних досягнень з таких освітніх галузей як технологічна, інформатична, соціальна і здоров'язбережувальна, громадянська та історична може відбуватися у складі комплексних робіт із використанням компетентнісних завдань у межах інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Проведення окремих діагностичних робіт з цих освітніх галузей не передбачено. Оцінювання відбувається за кожним з умінь, які перевіряються у діагностичній роботі. Один з можливих форматів бланку оцінювання такої діагностичної роботи наведено у додатку 4 до цих Методичних рекомендацій. Бланки зберігаються в учнівському портфоліо та враховуються під час семестрового та річного оцінювання.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Інформатика»

При вивченні курсу інформатики передбачається виконання учнями різних видів практичних вправ та завдань. З метою реалізації практичної спрямованості курсу, комп'ютерна техніка має використовуватися на кожному уроці інформатики.

Деякі вміння передбачають отримання конкретного оцінюваного результату діяльності (створений інформаційний продукт, збережений файл, здійснений пошуковий запит, складений алгоритм, впорядкована послідовність тощо). Учитель також здійснює спостереження за процесом виконання цих робіт, діагностуючи рівень навчальних досягнень стосовно окремих результатів навчання (наприклад, вправність користування цифровими пристроями та програмами, дотримання правил роботи із ними). Деякі результати навчання потребують проведення опитування або діагностичної бесіди з учнями з метою з'ясування рівня володіння поняттями.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчальних предметів освітньої галузі «Мистецтво»

Для оцінювання рівня досягнень учнів з предметів освітньої галузі «Мистецтво» не передбачено проведення діагностичних робіт. Індикаторами оцінювання слугують конкретні результати навчання та спостереження вчителя за формуванням загальної естетичної компетентності учнів.

Об'єктами оцінювання є:

- здатність учнів сприймати, аналізувати та інтерпретувати художньо-образний зміст творів мистецтва, висловлювати власне естетичне ставлення;
- уміння й навички з практичної художньої діяльності, досвід самостійної та колективної творчості;
- обізнаність у сфері мистецтв – знання та уявлення про мистецтво, його основні види та жанри, розуміння художньо-естетичних понять та усвідомлене користування відповідною термінологією, уявлення про творчість відомих вітчизняних і зарубіжних митців;
- вдосконалення навичок самопрезентації та самовираження в процесі художньо-творчої діяльності.

Особливості оцінювання результатів навчання учнів з навчального предмета «Фізична культура»

Оцінювання результатів навчання учнів третіх-четвертих класів з предмета «Фізична культура» здійснюється з урахуванням виконання ними оздоровчих, освітніх, виховних завдань.

Результати діяльності школярів оцінюються в усіх організаційних формах фізичного виховання, що утворюють систему фізичного виховання в конкретній школі та підвищують рівень фізичної культури учнів. Характеристика результатів навчання з предмета «Фізична культура» подається в узагальненому вигляді за кожною групою загальних умінь, визначених Державним стандартом початкової освіти. Орієнтовні вимоги до оцінювання, зазначені у додатку 1 до цих Методичних рекомендацій, конкретизуються вчителем фізичної культури з урахуванням вихідного рівня підготовленості учнів, їх фізичних можливостей та вікових особливостей, а також матеріально-технічного забезпечення школи.

Генеральний директор

директорату шкільної освіти

А. О. Осмолівський

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти 1-2 класів НУШ.

Оцінювання результатів навчання та особистих досягнень учнів у першому класі носить формувальний характер, здійснюється вербально, на суб'єкт- суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю та самооцінювання на основі наказу МОН України від 20.08.2018 № 924 [«Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів першого класу у Новій українській школі»](#)).

Метою оцінювання учня в першому класі є:

формування впевненості в собі, в своїх можливостях;
відзначення будь-якого успіху;
акцентування уваги на сильних сторонах, а не на помилках;
діагностування досягнення на кожному з етапів навчання;
адаптування освітнього процесу до здатностей дитини;
запобігання виробленню страху помилки;
виявлення проблем і вчасне запобігання їх нашаруванню;
стимулювання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів.

Навчальні досягнення учнів других класів підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню. Оцінювання результатів навчання учнів других класів здійснюється вербально (відповідно до наказу МОН України від 27.08.2019 № 1154 [«Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу»](#)).

Застосування формувального оцінювання реалізує такі освітні завдання:

Підтримання бажання вчитися та прагнути до макимально можливих результатів.

Сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів.

Формування в учнів впевненості в собі.

Формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок. Усвідомлення ними, що власні помилки – це шлях до успіху.

Забезпечення постійного зворотнього зв'язку щодо сприйняття та усвідомлення учнями навчального матеріалу на кожному етапі уроку (щоб вчитель бачив, чого досягли учні, де роблять помилки).

Здійснення діагностування особистісного розвитку та навчальної діяльності учнів на кожному з етапів навчання.

Шляхи формувального оцінювання

1. Педагогічне спостереження за навчальною та іншими видами діяльності учнів.
2. Аналіз учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів результатів їхніх діагностичних робіт.
3. Самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів.
4. Оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками.

Три НЕ (чого не можна робити вчителю при формувальному оцінюванні)

1. Робота вчителя в початковій школі – розкрити потенціал кожної дитини, а не перевірити її на відповідність певному стандарту.

2. Формувальне оцінювання не повинно містити частки НЕ, жодних негативних суджень чи критики.

3. Формувальне оцінювання не може складатися з балу, цифри, букви чи лише одного слова, а також використання зовнішніх атрибутів (зірочок, квіточок, сонечок, хмарок) у разі їх співвіднесення з певними балами чи рівнями навчальних досягнень здобувачів освіти заборонено.

За результатами формувального оцінювання заповнюється свідоцтво досягнень двічі на рік (у жовтні перша частина, у травні – перша і друга частини). Вчителі у Свідоцтві досягнень фіксують інформацію про навчальних поступ учня протягом року з усіх предметів згідно з очікуваними результатами, визначеними освітньою програмою та надає рекомендації щодо подальшого навчання. Свідоцтво досягнень заповнюється у двох екземплярах, підписується батьками, вчителем. Одна завірена копія залишається у особовій справі учня, а інша залишається у батьків. Свідоцтво досягнень потрібне для того, щоб дати батькам і учням зрозумілий та структурований зворотний зв'язок про те, що відбувалося протягом навчального року чи семестру.

Загальні вимоги до знань, умінь і навичок

здобувачів освіти

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи

(4 клас)

Вимоги до контролю та оцінювання навчальних

досягнень учнів 3-4 класів згідно наказу МОН України від 19.08.2016 №1009(стосується тільки 4 класу 2020-2021 н.р.)

Змістом орієнтовних вимог до оцінювання навчальних досягнень учнів 3-4 класів є виявлення, вимірювання та оцінювання навчальних досягнень, які структуровані у навчальних програмах, за предметами.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється вербально:

- 3-4 класах з предметів інваріантної складової: «Інформатика», «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво», інтегрованого курсу «Мистецтво», «Основи здоров'я», «Фізична культура», «Я у світі» та «Трудове навчання»;
- 3-4 класах з усіх предметів варіативної складової.

Оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюється за 12-бальною шкалою:

- предметів інваріантної складової освітніх галузей: «Мови і літератури (мовний і літературний компоненти)», «Математика», «Природознавство».

Оцінювання – процес встановлення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних навчальних програм. Його результатом є педагогічна оцінка, яка відображається в оцінювальних судженнях і висновках учителя/вчительки вербально, або в балах. Виставлення балів обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Оцінювання у початковій школі

ґрунтується на врахуванні рівня досягнень учня/учениці, а не ступеня його невдач. Результати оцінювання навчальних досягнень учнів є конфіденційною інформацією, доступною лише для дитини та її батьків (або осіб, що їх замінюють).

При **вербальному оцінюванні** використовуються як усні, так і письмові оцінні судження, які характеризують процес навчання і відображають кількісний і якісний його результати: ступінь засвоєння знань і вмінь з навчальних предметів та характеристику особистісного розвитку учнів. Характеристика особистісного розвитку учнів відображає самостійність, відповідальність, комунікативність, уміння працювати в групі, ставлення до навчальної праці, рівень прикладених зусиль, сформованість навчально-пізнавальних інтересів, ціннісних орієнтирів та загальнонавчальних умінь тощо та здійснюється вербально під час поточного контролю.

Недопустимою є заміна оцінок іншими зовнішніми атрибутами (зірочками, квіточками, прапорцями тощо).

Об'єктивність і точність оцінок забезпечуються такими **критеріями**:

якість знань (міцність, повнота, глибина, узагальненість, системність, дієвість);

сформованість ключових і предметних компетентностей, способів

навчальної діяльності (виконання за зразком, за аналогією, в нових ситуаціях); досвід елементарної творчої діяльності (частково-пошуковий і пошуковий

рівні);

досвід емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу, до інших людей, до самого себе.

- 3-4 класах застосовують **поточний і підсумковий види контролю**, які здійснюють шляхом **поточної перевірки та поточного оцінювання** й відповідно шляхом **підсумкової перевірки та підсумкового оцінювання**.

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення теми/розділу з метою визначення рівня розуміння і первинного засвоєння учнями окремих елементів змісту теми/розділу, зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем/розділів уроків, закріплення знань, умінь і навичок, їх актуалізації перед вивченням нового матеріалу.

Поточну перевірку проводять індивідуально або фронтально в усній чи письмовій формі систематично в межах кожної теми, визначеної навчальною програмою. Вона передбачається учителем/учителькою під час підготовки до кожного уроку і знаходить своє відображення у поурочних планах (конспектах) уроків. Поточна перевірка може здійснюватись у формі короткотривалої (10-15 хвилин) самостійної письмової роботи, яка охоплює певну частину навчального матеріалу. Як правило, вона носить діагностичний характер.

Підсумкова

перевірка у 3 класі передбачає **тематичну** перевірку, у 4 класі – **тематичну** перевірку та **підсумкові контрольні роботи** у кінці навчального року (з навчальних предметів,

що визначені Міністерством освіти і науки України для державної підсумкової атестації).

Тематична перевірка здійснюється у формі тематичної контрольної роботи після опанування програмової теми/розділу (3-4 класи). У разі, коли тему/розділ розраховано на велику кількість годин, її/його розподіляють на логічно завершені частини – підтеми/підрозділи. Якщо ж програмова тема/розділ невелика/ий за обсягом, то її/його об'єднують з однією або кількома наступними темами/розділами.

Контрольні роботи з будь-якого предмета в початкових класах проводять на другому або третьому уроці за розкладом у середині робочого тижня (бажано – вівторок, середа), не більше однієї такої роботи в день, а протягом тижня – не більше двох (у випадку двох робіт на тиждень, бажано проводити їх у вівторок і четвер). Орієнтовна тривалість виконання роботи становить у другому класі близько 30 хв., у третьому й четвертому класах – близько 35 хв.

Тематична перевірка навчальних досягнень учнів (контрольні роботи) з предметів «Я у світі», «Основи здоров'я», «Трудове навчання», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Мистецтво», «Фізична культура», «Інформатика» не проводиться.

Поточне оцінювання здійснюється за результатами поточної перевірки – усного опитування учнів на уроці, виконання письмових робіт (класної роботи, зокрема самостійної, практичної роботи тощо). Воно передбачає вербальну оцінку або *оцінку в балах* на основі Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

Поточна оцінка за письмову роботу чи усне опитування виставляється у разі достатнього для співвіднесення з критеріями оцінювання обсягу виконаних учнем/ученицею завдань. Фрагментарні усні відповіді учнів на уроці в балах не оцінюються.

Під час **оцінювання** навчальних досягнень учнів, презентованих в *усній формі*, до уваги беруться: якість знань та умінь – правильність, повнота, глибина, дієвість, гнучкість, конкретність і узагальненість, системність, усвідомленість, міцність; культура мовлення – послідовність викладу матеріалу, правильне вживання термінів, повнота у формулюванні висновків.

Під час оцінювання *практичної роботи* враховують самостійність, дотримання алгоритму, правильність, повноту, усвідомленість.

При оцінюванні *письмових робіт* враховують правильність і обсяг виконаної роботи.

Учитель/учителька перевіряє та оцінює якість виконання учнями кожної письмової роботи. Усі письмові роботи навчального і контрольного характеру перевіряються до наступного уроку, на якому рекомендується виконувати роботу над типовими помилками колективно під керівництвом учителя/учительки; над помилками, які є не типовими, організовується індивідуальна робота з учнем/ученицею.

До виправлення помилок у письмових роботах учитель/учителька може підходити диференційовано: виправляти помилки власноруч або підкреслювати слово/вираз тощо з помилкою; підкреслювати саму помилку з метою самостійного виправлення її учнем/ученицею, – враховуючи рівень сформованості відповідної навички у конкретного учня/учениці.

- о 3-4-х класах виправляти неправильний запис наведенням по написаному не рекомендується.

Перевірка графічних навичок у 3-4 класах здійснюється з урахуванням форми, розміру, нахилу, поєднання літер; культури оформлення письмової роботи. Окрема оцінка за графічні навички не ставиться.

Охайність зошита та культура оформлення письмових (поточних та контрольних) робіт (дата, назва та вид роботи, розміщення завдань на сторінці)

- наявність роботи над помилками враховується під час оцінювання кожної роботи. Окремо оцінка за ведення зошитів не ставиться, відповідно у журналі не фіксується. Кожна письмова робота, виконана учнем/ученицею початкових класів в зошитах (у т. ч. в зошитах з друкованою основою, за наявності), перевіряється до наступного уроку. Усі записи, зроблені вчителем/вчителькою в учнівському зошиті (виправлення помилок, підкреслення, зразки письма, оцінка, фрази типу «Правильно», «Уже значно краще» тощо), виконуються чітко, каліграфічно й охайно.

Підсумкове оцінювання здійснюється за **тему, семестр, рік.**

Підсумкове оцінювання за тему з навчальних предметів «Українська мова», «Літературне читання», «Мова національної меншини», «Математика», «Природознавство» здійснюється з урахуванням усіх поточних оцінок, отриманих під час вивчення розділу/теми (підтеми), та оцінки за тематичну контрольну роботу.

Підсумкове оцінювання за тему з навчальних предметів «Я у світі», «Основи здоров'я», «Трудове навчання», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Мистецтво», «Фізична культура», «Інформатика» не проводиться.

Підсумкове оцінювання за семестр здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання з урахуванням динаміки рівня навчальних досягнень учня/учениці.

Підсумкове оцінювання за рік здійснюється на основі семестрових оцінок також з урахуванням динаміки рівня навчальних досягнень учня/учениці.